



Green Deal van Provincie Limburg met de Rijksoverheid

Ondergetekenden:

1. De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, ieder handelende in haar of zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, tezamen hierna ook te noemen: Rijksoverheid;
2. De Provincie Limburg, dan wel voor zover het hun publiekrechtelijke bevoegdheden betreft, het college van Gedeputeerde Staten van Limburg, handelende ingevolge het besluit van 23 augustus 2011, ten deze vertegenwoordigd door de heer drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck als de Gedeputeerde van het programma Ruimte en Infra van de Provincie Limburg, mede namens de partijen zoals genoemd in zeven Green Deal initiatieven, hierna ook te noemen Provincie Limburg;

Hierna tezamen ook genoemd: Partijen;

Hebben gezamenlijk het volgende vastgesteld:

Het kabinet beoogt een Green Deal met de samenleving, die bijdraagt aan verduurzaming van de maatschappij op korte en langere termijn en die lonend is voor overheid en maatschappij. Doel van de Green Deal is laten zien dat groen en groei hand in hand gaan.

1. Partijen zien publiekprivate samenwerking als de beste manier om verduurzaming van onze economie te versnellen en hier ook economisch van te profiteren. Deze unieke gezamenlijke aanpak is in Nederland op andere terreinen zeer succesvol en de Green Deal zal hierop voortbouwen. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn onmisbaar om deze verduurzaming mogelijk te maken.
2. Bij de Green Deal gaat het om concrete duurzame initiatieven, waarbij barrières verdwijnen, innovaties ontwikkeld, gefinancierd en toegepast worden en duurzame kansen worden benut. In de praktijk loopt de maatschappij tegen belemmeringen aan die in de weg staan aan initiatieven die leiden tot een verdere verduurzaming.
3. In de Green Deal willen partijen concrete afspraken maken die deze belemmeringen wegnemen, zodat de initiatieven die anders moeilijk van de grond komen ruim baan krijgen. Initiatieven kunnen betrekking hebben op (decentrale opwekking van) energie, energiebesparing, schaarse grondstoffen, water en mobiliteit. Deze initiatieven kunnen vervolgens ook als voorbeeldfunctie dienen voor andere partijen en daarmee de totale markt in beweging zetten.
4. De voor de Green Deal geïnventariseerde projecten van initiatiefnemers zijn door het wegnemen van de beschreven belemmeringen potentieel succesvol, kunnen op korte termijn resultaten opleveren en kunnen uitmonden in nieuwe economische activiteiten of kostenbesparingen op korte of langere termijn voor het bedrijfsleven. De resultaten van een Green Deal kunnen daarna toepasselijk zijn op andere, vergelijkbare projecten, waardoor de reikwijdte van de Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de rijksoverheid tegenover staat.
5. Partijen constateren dat de financieringsbehoefte van duurzame energieprojecten en energiebesparingsprojecten niet in alle gevallen door financiële instellingen kan worden gedekt. Daardoor worden dergelijke projecten niet gerealiseerd.

Green Deal initiatief

De Green Deal tussen Provincie Limburg de Rijksoverheid omvat zeven initiatieven. Deze zeven initiatieven worden door verschillende partijen ten uitvoer gebracht. Provincie Limburg treedt namens deze verschillende partijen op als penvoerder voor de onderhavige Green Deal afspraken. Het betreft de volgende initiatieven:

1. Duurzame Energiecentrales Limburg (DECL)
Betrokken partijen: Imtech Nederland B.V., Provincie Limburg.

2. Het Groene Net
Betrokken partijen: Gemeente Sittard-Geleen, Gemeente Stein, Gemeente Beek, Utility Support Group B.V. (USG), Biomassa Energiecentrale Sittard (BES), Woningcorporatie ZO Wonen, Provincie Limburg.
3. Restwarmtenet Maastricht
Betrokken partijen: Gemeente Maastricht, Woningstichting Servatius, Woningstichting Woonpunt, Essent Local Energy Solutions, Ballast Nedam Concessies BV
4. Energie-efficiencyverbetering industrielocatie Chemelot
Betrokken partijen: diverse bedrijven op industrielocatie Chemelot
5. Energie-efficiencyverbetering en smart grid industrieterrein de Beitel te Heerlen
Betrokken partijen: gemeente Heerlen, Industriële Kring de Beitel (IKB), Bedrijventerreinmanagement Parkstad (BTM Parkstad)
6. Energiefonds voor het zorgvastgoed
Betrokken partijen: Provincie Limburg, diverse zorginstellingen, Limburgse Werkgeversvereniging (LWV)
7. Ondergrondse Pomp Accumulatie Centrale (OPAC)
Betrokken partijen: Provincie Limburg

Initiatief 1: de Duurzame Energiecentrale Limburg (DECL)

1. In juni 2010 is door de Provincie Limburg aan Imtech Nederland BV een subsidie toegekend van € 7,5 miljoen voor de realisatie van twee duurzame energiecentrales.
2. De colleges van B&W van de betrokken gemeenten hebben zich bereid verklaard de vigerende bestemmingsplannen voor zover noodzakelijk aan de specificaties van de DECL aan te passen.
3. Het realiseren van twee DECL's is technisch mogelijk. Wet- en regelgeving en verschil in belangen brengen echter risico's, onzekerheden en belemmeringen met zich mee waardoor de haalbaarheid in het gedrang komt en de kosten kunnen oplopen.

Green Deal initiatief

Imtech Nederland B.V. zal, conform de subsidieovereenkomst met de provincie, uiterlijk 31 december 2015 twee duurzame energiecentrales realiseren in de provincie Limburg. Eén te Greenport Venlo, de ander te Belvédère Maastricht. Uit wind, zon, biomassa en waterkracht zullen de centrales duurzame elektriciteit opwekken voor 66.000 huishoudens. Dat komt overeen met 13% van de Limburgse huishoudens. Binnen de centrales richt Imtech een educatieve functie in, zodat burgers en het bedrijfsleven kunnen leren van grootschalige duurzame energieopwekking. Ook met universiteiten, hogescholen en ROC's wordt samengewerkt om de kennis en ervaringen te verspreiden. In de regio levert de realisatie en exploitatie werkgelegenheid op. Er worden zoveel mogelijk lokale en regionale partijen betrokken. De projecten dienen als voorbeeld en geven een impuls aan de export van duurzame energietechnologie, bijvoorbeeld naar Duitsland. De realisatie en exploitatie van de duurzame energie centrales versterkt daarmee zowel de nationale als de regionale economie. De centrales zullen vanaf 2012 in fasen worden gerealiseerd en uiterlijk in 2015 volledig in bedrijf zijn.

Het project heeft er baat bij dat goed is aangesloten op geldende regelgeving om tijdig de benodigde vergunningen te verkrijgen. Snelheid hierbij is van belang om tijdig SDE+ subsidies te kunnen aanvragen (medio maart 2012). Het verkrijgen van deze ondersteuning is nodig om de centrales te kunnen laten draaien. Ondanks de bereidverklaringen van de lokale en regionale overheden om hun medewerking te verlenen om de benodigde vergunningen te verkrijgen, hebben zij niet altijd de bevoegdheid om het vergunningenproces op een adequate manier te faciliteren. Een deel van de bevoegdheden ligt namelijk op nationaal niveau. Aan de Rijksoverheid wordt om deze reden gevraagd om ondersteuning te geven in het vergunningenproces. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld de MER, de WABO, de programmatische aanpak stikstof en ruimtelijk beleid.

Tegenprestatie Rijksoverheid

De Rijksoverheid stelt 0,2 FTE beschikbaar tot eind 2012 om het project te ondersteunen waar nodig in het complexe proces van vergunningverlening. Een belangrijk deel van de projectondersteuning is gericht op het oplossen van de stikstofproblematiek in relatie tot Natura 2000 voor de locatie Venlo. Er wordt actief gezocht naar de kansen en mogelijkheden die de Crisis- en Herstelwet biedt om de locaties Belvédère (Maastricht) en Klavertje 4 (Venlo) te bestempelen als ontwikkelingsgebieden of als innovatieve experimenten.

Initiatief 2: Het Groene Net

1. Sinds juli 2009 werken de gemeenten Sittard–Geleen, Stein en Beek, Biomassa Energiecentrale Sittard, Utility Support Group, woningcorporatie ZO Wonen en de Provincie Limburg gezamenlijk aan de ontwikkeling van Het Groene Net.
2. Het Groene Net is een initiatief voor de levering van industriële restwarmte en duurzame warmte aan afnemers in de genoemde gemeenten.
3. In november 2010 is uit onderzoek gebleken dat er een positieve businesscase bestaat voor Het Groene Net. Niettemin vormt het risico op negatieve cashflows in de eerste exploitatiejaren een knelpunt voor de financiering van het project.

Green Deal initiatief

De gemeenten Sittard–Geleen, Stein en Beek en de Provincie Limburg realiseren gezamenlijk het warmteproject Het Groene Net. Daarvoor wordt begin 2012, samen met een private partner, een duurzaam energiebedrijf opgericht. Dit bedrijf zal warmte leveren voor het verwarmen en koelen van ongeveer 30.000 woningequivalenten in genoemde gemeenten. De totale investering voor Het Groene Net wordt thans geschat op € 82 miljoen.

Woningcorporatie ZO Wonen zegt toe tenminste 5.000 woningequivalenten aan te sluiten op het warmtenet, waarvan tenminste 2500 vóór 2016. De Biomassa Energie Centrale (BES) Sittard is de eerste warmteleverancier van Het Groene Net. Utility Support Group (USG) zal ten behoeve van de overige warmtevraag restwarmte van de industrielocatie Chemelot beschikbaar stellen voor levering. USG verzorgt de energie en utilities van gebruikers op industrieterrein Chemelot. Ze zorgt ervoor dat slim gebruik wordt gemaakt van de warmte die door bedrijven als DSM, Sabic en OCI op de site wordt geproduceerd: een koppeling van kenniseconomie en duurzaamheid.

Met de volledige realisatie van Het Groene Net wordt naar verwachting jaarlijks 26 miljoen m³ aardgas en 47.000 ton CO₂ bespaard. De aanleg van Het Groene Net start in 2012, waarna de eerste afnemers in 2013 zijn aangesloten. De laatste deelnetten zullen in 2022 opgeleverd worden. De oprichting en exploitatie van het duurzaam warmtebedrijf Het Groene Net brengt een structurele werkgelegenheid van ongeveer 20 FTE met zich mee. De economie wordt versterkt doordat veel lokale partijen betrokken zijn bij de voorbereiding en aanleg van het netwerk. Het economisch voordeel van partijen die op het Groene Net worden aangesloten is tweeledig, zij hoeven niet meer te (her)investeren in een eigen verwarmings- en of koelinstallatie en besparen blijvend op hun energiekosten. Dit blijvend kostenvoordeel leidt tot meer concurrentiekracht voor de op Het Groene Net aangesloten bedrijven.

De aanbesteding van Het Groene Net heeft geresulteerd in veertien belangstellende (combinaties van) partijen uit binnen- en buitenland. Ondanks de grote belangstelling van marktpartijen in Het Groene Net zorgt het inkomstenpatroon ervoor dat financiële instellingen het project als risicovol ervaren. Om het voor financiers aantrekkelijker te maken om te investeren in het project, vraagt Het Groene Net aan de Rijksoverheid een garantstelling voor de negatieve cashflow tijdens de realisatie van het project.

Het Groene Net is een project dat een forse bijdrage levert aan het bereiken van landelijke, regionale en lokale doelstellingen op het gebied van energie-efficiency en CO₂-reductie. Deze positieve bijdrage betaalt zich echter niet direct uit in een aantrekkelijkere business case voor de diverse betrokken partijen.

De voorbereidingskosten voor dit project zijn, hoewel lager dan gebruikelijk, aanzienlijk. Het beschikbare voorbereidingsbudget, grotendeels gedragen door de deelnemende overheden, is net niet toereikend om de hele periode tot aan de definitieve oprichting van het warmtebedrijf te overbruggen. Ten behoeve van aanvullend budget (voor de periode oktober 2011 t/m medio 2012) is bij de Europese Investeringsbank (EIB) een aanvraag ingediend in het kader van de ELENA-regeling van de EU.

Tegenprestatie Rijksoverheid

De rijksoverheid stelt binnen de relevante wettelijke kaders en ter ondersteuning van het project een financiële bijdrage ter vermindering van de risico's beschikbaar van maximaal € 10 miljoen voor een periode van vijf jaar, voor zover deze strookt met de toepasselijke staatssteunregels en onder de voorwaarde dat bedoelde financiële bijdrage gericht is op negatieve cashflows. Tevens zal moeten worden aangetoond dat bedoelde financiële bijdrage niet bedoeld is voor de financiering van een onrendabele top. Na drie jaar volgt er een tussentijdse evaluatie, en eventueel daarna een verlenging met twee jaar. Met bedoelde financiële bijdrage kan worden bewerkstelligd dat tegen betere voorwaarden financiering kan worden aangetrokken voor het project. Bij de uitwerking wordt rekening gehouden met de daarop van toepassing zijnde regels, o.a. op het gebied van staatssteun.

De Rijksoverheid werkt daarnaast mee aan het verbeteren van de business case. Onderwerpen die gezamenlijk aangepakt worden zijn onder andere: certificering van duurzame warmte en het meenemen van de baten van CO₂ emissiereductie in de ETS. Dit vindt plaats aan de hand van projectondersteuning gericht op het versnellen van het proces bij gebruik van instrumentarium en belemmeringen rond wet- en regelgeving. Belemmeringen voor warmteprojecten die samenhangen met aansluiting van de gebouwde omgeving zoals waardering van warmte in energielabels, aansluitplicht, verrekening van kosten over aangesloten woningen/gebouwen zullen worden ingebracht en opgepakt in een breed Warmte-overleg (projectontwikkelaars, woningcorporaties, consumentenorganisaties, gemeenten en warmtesector) geïnitieerd door het ministerie van BZK. Hier kunnen deze belangrijke aspecten van verduurzaming van de warmtevoorziening op een coherente en consistente wijze worden geadresseerd. Vanuit het Warmte-overleg zullen oplossingen voor deze belemmeringen worden ontwikkeld.

Ook levert de Rijksoverheid, bij een eventueel negatief besluit van de EIB ten aanzien van de ELENA aanvraag, een actieve bijdrage aan het zoeken naar alternatieve financiering van de resterende voorbereidingskosten.

Initiatief 3: restwarmtenet Maastricht

1. Op 14 oktober 2010 hebben de gemeente Maastricht, woningstichting Woonpunt, woningstichting Servatius, de Samenwerkende Industrie Maastricht (SIM) en de bedrijven SAPPi Maastricht BV, MORA Productie BV, MOSA Maastricht, O-I Maastricht en Nedtrain een intentieverklaring ondertekend om samen te werken in een onderzoek naar de haalbaarheid van een warmtenet in Maastricht.
2. Vanwege de geplande werkzaamheden ten behoeve van de ondertunneling van de A2 in Maastricht en de daarmee samenhangende grootschalige ontwikkeling van vastgoed, bestaat er een uitgelezen kans om de twee bestaande warmtenetten in Maastricht op te nemen in één warmtenet voor Maastricht Oost.
3. Er zijn twee partijen in Maastricht met concessies op gebied van warmte, Essent Local Energy Solutions en Ballast Nedam Concessies BV. welke de ambitie hebben om binnen hun mogelijkheden hun warmtenetten uit te breiden en/of te verduurzamen.

Green Deal initiatief

De partijen zullen gezamenlijk één (rest-)warmtenet voor Maastricht realiseren, dat gevoed wordt uit diverse (industriële) bronnen. Naar aanleiding van de op 14 oktober 2010 ondertekende intentieverklaring wordt momenteel de haalbaarheid van een dergelijk duurzaam warmtenet onderzocht. De in mei 2011 afgeronde conceptontwikkeling laat zien dat er op basis van geplande nieuwbouw- en renovatiewoningen, alsmede enkele grote afnemers, een aantrekkelijke vraag naar warmte bestaat, welke grotendeels kan worden afgedekt door restwarmte van bestaande warmtebronnen, aangevuld met nieuwe bronnen op basis van biomassa. De woningcorporaties hebben nadien de intentie, uitgesproken in de intentieverklaring, nogmaals bevestigd respectievelijk aangescherpt. Via de warmtelevering zorgen de bedrijven er voor dat ze passen binnen een duurzame toekomst van Maastricht. Zelf hebben ze warmte op hoge temperatuur nodig voor hun processen. Door het nuttig gebruik van de kwaliteit van warmte (cascadering) kunnen ze uitstekend voorzien in de verwarming van Maastrichtse gebouwen. De maatschappelijke en politieke acceptatie van deze industrie aan de rand van Maastricht kan daarmee worden verbeterd en daarmee ook het behoud van de werkgelegenheid.

De resultaten van zowel de haalbaarheidsstudie alsmede het beheermodel, met daarin een indicatie van de werkgelegenheidseffecten, worden eind 2011 verwacht. De start van de daadwerkelijke aanleg is voorzien voor eind 2012, parallel aan de graafwerkzaamheden ten behoeve van de A2-tunnel. De verwachte CO₂-besparing bedraagt ongeveer 16.000 ton per jaar.

De geplande graafwerkzaamheden ten behoeve van de A2-tunnel maken het noodzakelijk dat het haalbaarheidsonderzoek snel moet worden opgeleverd. Eind 2011 moeten de resultaten op tafel liggen om de noodzakelijke vervolgstappen ten behoeve van de realisatie tijdig te kunnen starten. Hieronder vallen voorbereidingswerkzaamheden zoals de contractering van leveranciers en afnemers en het opzetten van een exploitatiemodel. Om te komen tot een uitvoeringsorganisatie wordt aan de Rijksoverheid de inbreng van kennis en kunde gevraagd. Verder wordt ten behoeve van een snelle afronding van de voorbereiding van het project een financiële bijdrage gevraagd.

Alle potentiële warmtebronnen die het warmtenet kunnen voeden liggen in beginsel binnen de gemeentegrenzen van Maastricht. Kijkt men echter verder, dan blijkt er zich een potentieel zeer interessante warmtebron te bevinden aan de andere zijde van de Belgische grens. Op ongeveer tien kilometer afstand is in Visé de bouw van een gasgestookte energiecentrale gepland. Het aanwenden van deze warmte kan mogelijk zeer interessant zijn.

Net als Het Groene Net is ook het warmtenet in Maastricht gebaat bij mogelijkheden om de business case voor alle betrokken partijen positief te beïnvloeden. Zeker omdat woningcorporaties door zich te verbinden aan een warmtenet beperken in hun keuzes, is het van belang de business case voor met name deze partijen te verbeteren. Wat betreft de aanpak van de belemmeringen op gebied van mogelijke CO₂-credits, energielabels en waardering van duurzame warmte en de ondersteuning die de Rijksoverheid hierbij biedt, sluit het project graag aan bij de Green Deal van Het Groene Net.

Tegenprestatie Rijksoverheid

De rijksoverheid stelt binnen de relevante wettelijke kaders een financiële bijdrage van maximaal € 300.000,-- beschikbaar ter ondersteuning van de voorbereiding van het project voor zover deze bijdrage strookt met de toepasselijke staatssteunregels. Daartoe zal een aanvraag worden ingediend, vergezeld van een projectplan (inclusief begroting).

De bijdrage van de Rijksoverheid bedraagt echter nooit meer dan de kosten die de initiatiefnemers zelf op zich nemen, en dient te passen binnen de bestaande regels, o.a. op het gebied van staatssteun. De Rijksoverheid biedt daarnaast met 0,1 FTE tot eind 2012 kennis en kunde aan.

De Rijksoverheid zet zich in om de business case te verbeteren door ondersteuning te bieden voor onderwerpen zoals CO₂-credits en waardering van duurzame warmte. Belemmeringen voor warmteprojecten die samenhangen met aansluiting van de gebouwde omgeving zoals waardering van warmte in energielabels, aansluitplicht, verrekening van kosten over aangesloten woningen/gebouwen zullen worden ingebracht en opgepakt in een breed Warmte-overleg (projectontwikkelaars, woningcorporaties, consumentenorganisaties, gemeenten en warmtesector) geïnitieerd door het ministerie van BZK. Hier kunnen deze belangrijke aspecten van verduurzaming van de warmtevoorziening op een coherente en consistente wijze worden geadresseerd. Vanuit het Warmte-overleg zullen oplossingen voor deze belemmeringen worden ontwikkeld.

Initiatief 4: Energie-efficiencyverbetering industrielocatie Chemelot

1. De Chemelot site huisvest toonaangevende bedrijven, die gezamenlijk een sterk chemiecluster vormen dat een belangrijke pijler van de Limburgse economie vormt.
2. De bedrijvigheid op de Chemelot site is de afgelopen jaren steeds energie-efficiënter geworden. Voortdurend onderzoek naar potentiële verbeteringen heeft bovendien aanvullende mogelijkheden voor verbetering van de energie-efficiency in beeld gebracht.
3. De regio Zuid-Oost Nederland wordt geprofileerd als chemische toptechnologieregio. Deze positie geeft goede uitgangspunten om te komen tot een verdere vergroening van de economische ontwikkeling.

Green Deal initiatief

Chemelot Industrial Park vormt één van de grootste en sterkst geïntegreerde petrochemische industrielocaties in Europa en is hiermee de groeimotor van Limburg. Op dit moment werken er op Chemelot ongeveer 5500 mensen op het gebied van Chemie en Materialen. Hiervan zijn er ruim 1000 actief op de campus. Het Industrial Park huisvest afgezien van de multinationals DSM, SABIC, Lanxess en OCI Nitrogen nu zo'n 70 bedrijven.

Op het terrein is de Chemelot Research and Business Campus gevestigd, waar momenteel zo'n 50 bedrijven en kennisinstellingen werken aan innovaties op het gebied van onder andere procestechnologie, (biobased) performance materialen, biomedische materialen en analytische technologie. Veel producten en (proces) innovaties die ontwikkeld worden op Chemelot Campus zijn gericht op het gebruik en de toepassing van hernieuwbare grondstoffen en dragen bij aan vermindering van CO₂- en andere emissies. Daarnaast zal de Campus zich de komende 10 jaar verder ontwikkelen en minimaal 50 nieuwe bedrijven en kennisinstellingen huisvesten.

Energie is een belangrijk thema in de bedrijfsvoering op Chemelot. Vanwege de enorme hoeveelheden energie die nodig is voor de bedrijfsprocessen kunnen investeringen in energie-efficiency een grote bijdrage leveren aan de energiedoelstellingen van de Rijksoverheid en de Provincie Limburg. Jaarlijks is er een energiebehoefte op Chemelot van 1,8 miljard m³ gas (ongeveer 5% van de consumptie in Nederland) en 500 MW elektriciteit (ongeveer 40% van de elektriciteitsbehoefte van Limburg). Daarnaast is er 2000 ton stoom per uur benodigd. Het leveren van restwarmte aan Het Groene Net is een voorbeeld van een project dat bijdraagt aan het vergroten van de energie-efficiency. Echter, met de realisatie van Het Groene Net wordt in 2020 slechts ongeveer 10% van de beschikbare restwarmte op Chemelot benut. Deelname aan Het Groene Net wordt dan ook gezien als een opstap naar andere toepassingsmogelijkheden voor laagwaardige restwarmte. Naast een algemene inspanning om de energie-efficiency van de site te verbeteren wordt de komende tijd vooral gestreefd naar een verdere benutting van de grote hoeveelheid beschikbare restwarmte, zowel on als off site. Door de voortdurende aandacht voor energie-efficiency en het nuttig gebruik van reststromen op de site, laat Chemelot zien een gezonde leefomgeving belangrijk te vinden. Zij vervult daarmee een voortrekkersrol voor andere bedrijven(-terreinen) in Limburg en Nederland.

De Provincie Limburg zegt toe, in samenwerking met de op Chemelot gevestigde bedrijven, een aanzienlijke extra energie-efficiëntieverbetering te realiseren op de locatie Chemelot. Deze extra efficiëntieverbetering komt bovenop de efficiëntie die bereikt wordt als gevolg van wettelijke verplichtingen en eerder aangegane meerjarenafspraken. De Provincie en de bedrijven realiseren deze extra energie-efficiëntieverbetering middels één of meerdere investeringsprojecten, onder meer gericht op het vergroten van de hoeveelheid nuttig aangewende restwarmte.

De Provincie Limburg en de Rijksoverheid stimuleren de verbinding van bedrijven en kennisinstellingen behorende tot de Chemelot Community met het nieuwe topsectorenbeleid rondom de transitie naar een Nederlandse biobased economy. Zij stimuleren daarnaast een duurzame ontwikkeling van de Chemelot Campus te beginnen met het zogenaamde Network Plaza en het Acceleratorgebouw, welke middels een FES middelen van de Rijksoverheid en de regio (Provincie en gemeenten) worden gerealiseerd.

Tegenprestatie Rijksoverheid

De Rijksoverheid werkt mee en adviseert bij het opstellen van investeringsvoorstellen op het gebied van energie-efficiencyverbetering van bedrijven. Daar waar de Provincie Limburg middelen ter beschikking zal stellen voor een investeringsproject, zal de Rijksoverheid de door de provincie geleverde ondersteuning binnen de relevante wettelijke kaders tot een maximum van € 2,5 miljoen matchen, voor zover deze bijdrage strookt met de toepasselijke staatssteunregels. De betrokken partijen zullen hiervoor een aanvraag indienen.

Initiatief 5: Energie-efficiencyverbetering en smart grid industrieterrein de Beitel te Heerlen

1. De huidige energiesituatie is in 2010 uitvoerig in kaart gebracht. Op basis hiervan zijn enkele kansen voor energiebesparing en duurzame energieopwekking gedefinieerd. Deze kansen worden momenteel uitgewerkt.
2. Hoewel energie niet tot de core business van de meeste bedrijven op de Beitel behoort, zijn vrijwel alle bedrijven bezig met energie-efficiëntie binnen hun eigen organisatie. Een aantal van hen heeft opdracht van hun Amerikaanse moederbedrijf om concreet te investeren in hernieuwbare energie.
3. Vanuit diverse (inter-)nationale programma's zijn financiële middelen beschikbaar om de energietransitie op industrieterrein de Beitel naar een hoger plan te tillen.
4. Er is een structuur op de Beitel waarin de bedrijven zijn georganiseerd.

Green Deal initiatief

De Beitel, gelegen ten zuidoosten van Heerlen, is het grootste bedrijventerrein in Parkstad Limburg. Op 132 ha. zijn 117 bedrijven gevestigd van de lichtste tot de zwaarste milieuklasse, van eenmansbedrijven tot grote multinationals. Het voornemen is om op het bedrijventerrein in een periode van drie jaar maatregelen te nemen die leiden tot een verbetering van de collectieve energie-efficiency van 5%, waarmee de concurrentiekracht van bedrijven zal verbeteren. Binnen de regeling Mooi Nederland heeft het terrein de pilotstatus herstructurering bedrijventerreinen gekregen. Op dit moment wordt een masterplan opgesteld waarin aandacht is voor ruimtelijke ordening, bovengrondse en ondergrondse infrastructuur, milieu en duurzaamheid, bereikbaarheid, segmentering en beeldkwaliteit. Daarnaast is de Beitel een van de Limburgse pilots binnen het Interreg 4A project ECO2Profit, waarin de haalbaarheid van de in 2010 gedefinieerde kansen wordt onderzocht. Verder zal de Beitel in oktober 2011 als pilot worden ingediend in het project Tarzan (Transition to a renewable, zero-emission and new energy economy) van het Interreg 4B NWE programma.

Binnen de looptijd van het Tarzan-project, welke drie jaar bedraagt, wordt een collectieve energie-efficiencyverbetering van 5% op de Beitel gerealiseerd. Daarnaast worden investeringsbeslissingen voorbereid voor de creatie van een smart grid en de toepassing van industriële restwarmte op het terrein zelf of in de nabije omgeving, zoals Kerkrade West, één van de wijken die in het kader van de bevolkingskrimp wordt geherstructureerd. Mogelijkheden worden momenteel onderzocht om in de toekomst te kunnen koppelen aan de ontwikkelingen in de Zorgvallei, Xperience Parkstad (Onderwijscampus) en het mijnwaterproject, waardoor een warmtenet in navolging van Het Groene Net (Sittard-Geleen) tot de mogelijkheden zou kunnen behoren. De Beitel wordt daarmee een voorbeeld voor andere regio's in Nederland voor de aanpak van krimp middels energietransitie op en herstructurering van bedrijventerreinen.

De lopende programma's bieden een uitgelezen kans om op een kostenefficiënte wijze energie-efficiënte maatregelen bij bedrijven te implementeren en innovatie in nieuwe technieken, waaruit nieuwe werkgelegenheid kan groeien, te stimuleren, zodanig dat daarmee een bijdrage geleverd wordt aan het behoud van bedrijvigheid in een krimpregio. Echter, er is een partij nodig die dit proces faciliteert, die helpt bij het zoeken naar financiering, die organiserend vermogen creëert en die zorgt dat het totale plan een niveau hoger komt dan individueel bedrijfsniveau waardoor alle bedrijven er per saldo beter van worden. De Rijksoverheid kan de gemeente hierin ondersteunen.

Tegenprestatie Rijksoverheid

De Rijksoverheid levert een actieve bijdrage aan de projectorganisatie door het leveren van projectondersteuning in de vorm van 0,2 FTE tot eind 2012, gericht op het optimaliseren van gezamenlijke inspanning van de bedrijven in relatie tot het opstellen van investeringsvoorstellen voor de bedrijven.

Initiatief 6: Energiefonds voor het zorgvastgoed

1. Onderzoek in opdracht van de Provincie Limburg heeft uitgewezen dat vanwege de unieke kenmerken van de zorgsector de potentie voor energietransitie in deze sector groot is.
2. Beleggers zijn geïnteresseerd om te investeren in een investeringsfonds voor de zorgvastgoed sector.
3. Omdat aandacht voor energiebesparingsmaatregelen niet tot de core activiteiten van zorginstellingen behoort en de financieringsstructuur van de zorgsector onvoldoende de energietransitie stimuleert, is de energietransitie in de zorgvastgoedsector nog slechts zeer beperkt van de grond gekomen.

Green Deal initiatief

De bekostiging van kapitaallasten voor zorginstellingen wijzigt per 1 januari 2012. De kapitaallastenvergoeding (incl. huisvesting) wordt geleidelijk geïntegreerd in de tarieven voor de zorgpakketten. Hierdoor zullen besparingen op de energiehuishouding direct ten goede gaan komen aan de budgetten voor zorgverlening. Om een energietransitie daadwerkelijk te realiseren dient een organisatorische en juridische structuur ontwikkeld te worden, waarin de zorginstellingen, institutionele beleggers, een fondsbeheerder, en de installatie- en onderhoudsbranche met elkaar samenwerken. Momenteel wordt een Energiefonds voor het zorgvastgoed uitgewerkt. Initiërend en faciliterend levert de Provincie Limburg hieraan haar bijdrage. Een werkconferentie met de zorginstellingen in Limburg en institutionele beleggers zal in de herfst van 2011 plaatsvinden.

Met de organisatiegraad en omvang van de zorgsector in Limburg zijn APG en Zorg & Welzijn geïnteresseerd om het fonds t.b.v. Limburgse zorginstellingen te initiëren. Op termijn is de fondsomvang voor de beleggers te beperkt. Na opstart van de "pilot" ligt hun ambitie in de uitrol naar een nationaal fonds. Wordt dit gerealiseerd, is binnen de zorgsector in Nederland een CO₂-emissiereductie van 600 kton en een energiekostenbesparing van € 115 miljoen per jaar mogelijk. Verdere verbreding van het initiatief naar vastgoed binnen andere sectoren binnen de gebouwde omgeving, zoals onderwijsinstellingen, behoort eveneens tot de ambities van de Provincie Limburg. Om de totale transitie komende kabinetsperiode te laten plaatsvinden, wordt reeds in de pilotfase om ondersteuning door de Rijksoverheid verzocht, zodat:

1. de juridische entiteiten en relaties binnen de organisatiestructuur dusdanig vorm gegeven worden, dat opschaling naar nationaal niveau mogelijk is;
2. regionale en nationale netwerken optimaal aangesproken kunnen worden;
3. interdepartementale afstemming resulteert in zowel substantiële energiebesparingen binnen alsook versterking van de zorgsector;
4. verbreding naar andere sectoren (zoals onderwijs) gefaciliteerd wordt.

Tegenprestatie Rijksoverheid

De Rijksoverheid werkt mee door het leveren van juridische ondersteuning en advisering over de inrichting van de organisatiestructuur van de pilot, met name daar waar het gaat om het inrichten van een structuur die opschaling naar nationaal niveau mogelijk maakt. De Rijksoverheid neemt haar rol daar waar het gaat om interdepartementale afstemming ten aanzien deze pilot. Indien er kansen liggen met betrekking tot opschaling naar de onderwijssector, dan zal de Rijksoverheid dit faciliteren.

Initiatief 7: Ondergrondse Pomp Accumulatie Centrale (OPAC)

1. Grootschalige energieopslag, zoals OPAC, is volgens voorstanders een mogelijke oplossing om de op langere termijn noodzakelijke flexibiliteit op het elektriciteitsnetwerk te bewerkstelligen, die optreedt als gevolg van het toenemende gebruik van (discontinue) duurzame energiebronnen.
2. De Europese Commissie heeft in haar Agenda 2020, "A strategy for competitive, sustainable and secure energy" het belang van grootschalige energieopslag onderschreven. De DG Energy van de Europese Commissie (EC) is dan ook zeer geïnteresseerd in het project OPAC.
3. Uit diverse onderzoeken die door de initiatiefnemer Sogecom BV, de Stichting OPAC en de Provincie Limburg zijn uitgevoerd komt naar voren dat OPAC volgens de voorstanders financieel en economisch kansrijk is.
4. Er zijn marktpartijen die interesse in OPAC hebben getoond en waarmee in het voortraject verkennende gesprekken zijn gevoerd.

Green Deal initiatief

Het toenemende gebruik van duurzame energiebronnen (als wind en zon) kan voor een onbalans in vraag en aanbod van het nationale en internationale energieaanbod zorgen. Technisch is die onbalans goed oplosbaar, namelijk door de flexibiliteit van de elektriciteitsnetwerken te verhogen. Eén van de oplossingen hiervoor is grootschalige energieopslag. België en Duitsland, maar ook Scandinavië gebruiken grootschalige energieopslagsystemen dankzij de aanwezige hoogteverschillen. In Nederland hebben we dat niet, maar kan door de samenstelling van de unieke geologische ondergrond in Zuid Limburg een vergelijkbaar systeem ondergronds gebouwd worden: een Ondergrondse Pomp Accumulatie Centrale (OPAC). Ze wekt zelf geen nieuwe elektriciteit op, maar gebruikt het overschot aan elektriciteit, die door duurzame energiebronnen (met name windenergie) of door conventionele gestookte energiecentrales op bepaalde momenten wordt geproduceerd, en levert elektriciteit als er vraag is.

Voor Limburg zal de realisatie van OPAC grote positieve economische consequenties hebben. Zo zijn er niet alleen zo'n 15.000 additionele arbeidsjaren tijdens de langjarige bouwfase en 300 arbeidsjaren per jaar gedurende de exploitatie mee gemoeid. OPAC zal zonder meer een aanzuigende werking hebben op nieuwe, innovatieve industrieën op het gebied van duurzame energie en energiebesparing, waardoor zich een nieuwe industriële pijler in de provincie Limburg vestigt.

OPAC heeft niet alleen nationaal, maar ook internationaal een positieve impact op het elektriciteitsnetwerk vanwege de unieke ligging in de Euregio. Vanwege het recente besluit van de Duitse regering om kerncentrales te sluiten zal de onbalans in het Duitse elektriciteitsnet naar verwachting sterk toenemen doordat deze weggevalen energiebron vervangen zal worden door duurzame energiebronnen. Deze ontwikkeling biedt extra kansen voor OPAC. Deze ontwikkelingen zijn niet onopgemerkt gebleven door de markt. Marktpartijen hebben reeds hun belangstelling getoond voor OPAC. In samenwerking met deze marktpartijen zal medio 2012 een locatieonderzoek uitgevoerd worden, waarbij ook de mogelijkheden op aansluiting op het elektriciteitsnet in de direct omliggende landen wordt meegenomen.

Gelet op de verantwoordelijkheden van de Rijksoverheid voor een stabiel elektriciteitsnet, is de betrokkenheid van die Rijksoverheid bij de verdere ontwikkeling van OPAC noodzakelijk. Concrete betrokkenheid van het ministerie van EL&I, in de vorm van een financiële bijdrage aan de verdere uitwerking van OPAC, zal de kans dat marktpartijen gaan meedoen bij deze verdere uitwerking van OPAC duidelijk vergroten.

Tegenprestatie Rijksoverheid

De Rijksoverheid levert inhoudelijke ondersteuning aan het project OPAC door voor 0,2 FTE aan menskracht beschikbaar stellen tot eind 2012. Deze inhoudelijke inbreng dient zich met name te richten op het beschikbaar stellen van kennis en kunde met betrekking tot de energiemarkten, de internationale dimensie van het energiebeleid en het actief betrekken van landelijke netbeheerder Tennet, welke een cruciale rol speelt op het gebied van flexibiliteit van het netwerk.

Verder zet de Rijksoverheid samen met de Provincie Limburg een actief lobbytraject in bij de Europese Commissie voor financiële ondersteuning van OPAC door de EC.

Slotbepalingen

Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en geldt voor de periode 2011 tot 2015.

Alle in deze Green Deal genoemde projecten worden zo snel mogelijk, doch uiterlijk binnen 12 maanden na ondertekening door het Rijk en de initiatiefnemers nader uitgewerkt, waarbij de wederzijdse verplichtingen nader worden vastgelegd.

Partijen komen overeen dat de Green Deal afspraken niet in rechte afdwingbaar zijn.

Deze Green Deal zal samen met andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, waardoor andere partijen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals zodat navolging van deze Deals kan worden bevorderd.

Getekend te 's-Gravenhage op

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
Drs. M.J.M. Verhagen

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
mr. J.P.H. Donner

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu
J.J. Atsma

De Gedeputeerde van Ruimte en Infra van de Provincie Limburg
Drs. Ing. P.F.C.W. van der Broeck



Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie



Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties



Ministerie van Infrastructuur en Milieu

provincie limburg 